

1 וְאִיֶּךָּ – ושאר היין שבחבית, שְׁרִי – מותר אף בשתייה. שהיין
2 שבצדדים אינו נחשב חיבור לאסור את כל היין שבחבית.
3 הגמרא מביאה אופן אחר שנאמר דברי רב פפא: וְאִיכָא דְאֶמְרֵי –
4 ויש שגרסו באופן אחר, אֶמְרֵי רַב פָּפָא, [ד]עַד תְּבַרְוֵא, תְּמַרָא אֶסִיר –
5 כל היין שלמעלה מן הנקב, אסור בשתייה. שמאחר וכל היין
6 שבחבית נמשך לצאת דרך הנקב, נחשב הדבר לחיבור, וכל היין
7 אסור. וְאִיֶּךָּ – ושאר היין שבחבית, שְׁרִי – מותר אף בשתייה.
8 רב ימר מבאר שדברי רב פפא תלויים במחלוקת תנאים: אֶמְרֵי רַב
9 יִימָר, פְּתִנְאֵי – דברי רב פפא אינם כדברי הכל, אלא תלויים הם
10 במחלוקת תנאים. ששנינו במשנה (טבול יום פ"ב מ"ז), תְּכִית וּבְתוּכָה יֵין
11 של תרומה, שְׁנִקְבָהּ, בֵּין אֵם הַנֶּקֶב מִפִּיהָ שֶׁל הַחֲבִית, בֵּין מִשׁוּלֵיהָ –
12 בתחתית החבית, וּבֵין מִצִּידֶיהָ, וְנִנְעַ בֵּי – ביין שבנקב טבול יום –
13 אדם שנטמא וטבל לטהרתו, ועדיין לא העריב שמשו, התרומה
14 שבחבית טְמֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרֵי, אֵם הִיָּה הַנֶּקֶב מִפִּיהָ וּמִשׁוּלֵיהָ,
15 אֵבֶן הַתְּרוּמָה שֶׁבְּחֲבִית טְמֵאָה. אִמְנָם בִּאֻפֵּן שֶׁהַנֶּקֶב הִיָּה מִצִּידֶיהָ,
16 מְהוּרָה, וְהֵינּוּ כֹל הַיֵּין שֶׁמִּכָּאֵן וּמִכָּאֵן – משני צידי הנקב. וטעם
17 הדבר, משום שהיין שבצדדים אינו נחשב חיבור לאסור את כל היין
18 שבחבית, וכדברי רב פפא. ואילו חכמים חולקים על דעה זו, וסוברים
19 שהכל נחשב חיבור. ונמצא שדברי רב פפא נאמרו רק לפי שיטת רבי
20 יהודה.
21 רב פפא מבאר את דין כחו של גוי ביין נסך: אֶמְרֵי רַב פָּפָא, אֵם הִיָּה
22 עוֹבֵד בּוֹכְבִים אֲדָנָא – שופך יין מן החבית, וְיִשְׂרָאֵל אֲבוּבָא – אוהו
23 גיגית בידו לקבל את היין, תְּמַרָא אֶסִיר – היין אסור בהנאה. מֵאֵי
24 טַעֲמָא, בֵּי קְאָתֵי – כאשר היין בא לתוך הכובא, מִכֶּחָ העוֹבֵד
25 בּוֹכְבִים קְאָתֵי – הוא בא. ומאחר והיין בא מכחו של הגוי, יש לאסור
26 את היין.
27 ואם יִשְׂרָאֵל אֲדָנָא – שופך יין מן החבית, וְעוֹבֵד בּוֹכְבִים אֲבוּבָא –
28 אוהו הגיגית בידו כדי לקבל את היין, תְּמַרָא שְׁרִי – היין מותר אף
29 בשתייה, מכיון שבאופן זה היין בא לגיגית מכח הישראל. וְאֵי – ואם
30 הגוי מְצַדֵּד צִדּוּדֵי – מטה את הגיגית על צידה, אֶסִיר – היין אסור
31 בשתייה.

32 רב פפא מבאר את דינו של גוי הנושא יין: אֶמְרֵי רַב פָּפָא, הָאֵי עוֹבֵד
33 בּוֹכְבִים, דְּרִי יִקְאָ – שנושא נוד שיש בו יין, וְקָאֵיל יִשְׂרָאֵל
34 אַחֲוָיָה – וישראל הולך אחריו ורואה שאין הגוי נוגע ביין, אם הנוד
35 מְלֵיאָ – מלא ביין, שְׁרִי – היין מותר, משום דְּלֵא מְקַרְקֵשׁ – שאין היין
36 שבתוכו משתכשך, מכיון שהנוד מלא. אמנם אם הנוד תְּסִירָא – חסר,
37 שאינו מלא, אֶסִיר – היין אסור בשתייה. וטעם הדבר הוא, דְּלֵא מְקַרְקֵשׁ
38 מְקַרְקֵשׁ – יש לחוש שמא ישכשך הגוי את ידו ביין.
39 ובאופן שהגוי נושא בּוֹכָא – גיגית, הדין להיפך, אם הגיגית מְלֵיאָ –
40 מלאה יין, אֶסִיר בשתייה, משום שיש לחוש דְּלֵא מְקַרְקֵשׁ נִנְעַ הגוי ביין,
41 כאשר הוא נותן את ידו על שפת הגיגית. ואם הגיגית תְּסִירָא
42 –[חסירה], שְׁרִי, דְּלֵא נִנְעַ – אין לחוש שמא נגע הגוי ביין.
43 רב אשי חולק על רב פפא בדין גוי הנושא נוד יין: רַב אֲשֵׁי אֶמְרֵי,
44 לענין יִקְאָ – נוד יין, בֵּין מְלֵיאָ – מלא וּבֵין תְּסִירָא – חסר, שְׁרִי. מֵאֵי
45 טַעֲמָא, אֵין דְּרַף נִיסוּף בְּכָהּ.
46 הגמרא מבארת את דין היין שנעשה בגת על ידי גוי: גוי שחט ענבים
47 בּמַעְצָרָא וְיִירָא – גת, שאין דורכים בה את הענבים, אלא כובשים על
48 ידי קורה, רַב פָּפֵי שְׁרִי – התיר את היין. ואילו רַב אֲשֵׁי, וְאִיתִימָא –
49 ויש אומרים שרַב שִׁימֵי בְּרַ אֲשֵׁי, אֶסִיר.
50 הגמרא מבארת באיזה אופן נחלקו: בְּכַחוּ – באופן שהענבים נסחטים
51 מכח הגוי, כגון שהגוי עלה על הנסרים שעל התפוח ומכבידם, כּוּלֵי
52 עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגֵי דְאֶסִיר – שניהם מודים שהיין אסור בשתייה. כִּי
53 פְּלִיגֵי – לא נחלקו אלא בְּכַח בְּכַחוּ – באופן שהענבים נסחטים על ידי
54 כח כחו, כגון שהגוי מגלגל את הגלגל, והגלגל מפיל את הקורה על
55 הענבים. ובזה רב פפי מתיר, ורב אשי או רב שימי בר אשי אוסר.
56 אִיכָא דְאֶמְרֵי – יש שביארו באופן אחר את מחלוקתם, שְׁכַחַּ בְּכַחוּ,
57 כּוּלֵי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגֵי דְשְׁרִי – שניהם מודים שהיין מותר. כִּי פְּלִיגֵי
58 בְּכַחוּ.
59 הָנֹה עוֹבֵדָא – היה מעשה בגוי שחט ענבים בגת בְּכַחַּ בְּכַחוּ, וְאֶסִיר
60 רַב יַעֲקֹב מְנַהֵר פְּקוּדָא אֵת הַיֵּין.
61 הגמרא מביאה מעשה בענין יין נסך: הָהוּא תְּכִיתָא – מעשה בחבית
62 של יין,

אגרות קודש

בי"ה, כ"ז תשרי, תשט"ו
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כתב שאיננו מרגיש חשק ורצון פנימי בלימודיו כו.

הנה כבר כתבתי בזה לכמה מחבריו והוספתי שכל אברכי התלמידים בכלל זה שתורתנו הקי' תורת חיים פסקה אשר יגעת ולא מצאת אל תאמין, ובמילא בידם הדבר שישתדלו בזה ע"י התמדה ושקידה ובקביעות בנפש נוסף על הקביעות בזמן בשמירת זמני וסדרי הלימוד ולעסוק בתורה ה' תורה תמימה במסירה ונתינה אמיתית מבלי מחשבות חוץ, חשבונות וכיוצא בזה, ואז מובטחים הם שיצליחו, אלא שצריך לטהר הכלי לקבלת התורה הוא הגוף ובפרט המחשבות ודבורים.

ולכן צריך להזהר בטבילת עזרא ולהזהר במצות אהבת ישראל ביותר וביותר ובמדות טובות בכלל ולעסוק בפנימיות התורה נשמתא דאורייתא וחיותה אשר עי"ז נתגלה החיות גם בנגלה דתורה, והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל הני"ל, בין בהנוגע לעצמו והן בנוגע לחביריו, וההקדס בזה ישובת.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

52 **הַמְטֵה** וַיִּנּוּ **שֶׁל עוֹבֵד בּוֹכְבִים** – ישראל שהיה דורך ענבים של גוי
53 לעשות מהם יין בכשרות כדי למוכרו לישראל, ולא נתן עדיין דמים
54 לגוי, עד שימכרנו לאחר זמן, וְנִתְּנוּ הַיִּשְׂרָאֵל בְּרִשְׁוֹתָיו של הגוי,
55 וְהָלַח – הגוי בּוֹתֵב לוֹ הַתְּקַלְפָּתִי מִמֶּךָ מַעוֹת, כלומר הריני כאילו
56 קיבלתי מעות, שאיני מעבב בידך להוציא את היין מרשותי בכל עת
57 שתרצה, היין מוֹתֵר, שמאחר ואין הגוי מעבבו מלקחת את יינו, נחשב
58 הדבר כמו שנתן לו את מעותיו, וכיינו של ישראל הוא. **אֲבָל אִם**
59 **יִרְצֶה הַיִּשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאֹו** – להוציא את היין מרשות הגוי, וְאִין הגוי
60 מְנִיחוֹ עַד שְׂיִתֵּן לוֹ מַעוֹתָיו, זה הִיָּה מַעֲשֵׂה כְּבִית שֶׁאֵין, וְאִסְרוּ
61 חכמים את היין. שמאחר והיין הוא משועבד לחובו, אין הגוי ירא
62 לייגע בו ולנסכו, שסבור הוא, שאם יתבענו ישראל על שניסך את
63 יינו, יאמר לו 'שלי הוא'.
64 מדייקת הגמרא: **מַעֲמָא דְאִין מְנִיחוֹ** – דווקא באופן זה שהגוי מעבב
65 את ישראל מלקחת את יינו, היין אסור, הֵא מְנִיחוֹ לקחת את היין,
66 שְׂרִי – היין מותר. **שְׂמַע מִיָּנָה** – יש להוכיח מכאן, שְׂמִלּוֹה עַל אוֹתוֹ
67 יוֹן בְּעֵינַי – צריך שיהא היין עצמו משועבד לחובו, כדי לאסור את
68 היין, אבל אם לא היה היין עצמו משועבד, מותר. מסיקה הגמרא:
69 **שְׂמַע מִיָּנָה** – אכן יש להוכיח כן.
70 שנינו במשנה: גוי שְׂנַפֵּל לְבוֹד מלא יין, וְעָלָה מִן הַבוֹר, אמרו חכמים
71 שהיין מוכר לגוי. רב פפא מבאר דין זה: **אִמְר רַב פֶּפְא, לֹא שָׁנוּ**
72 שהיין מותר בהנאה, אֲלֵא באופן שְׂעָלָה מֵת, אֲבָל אִם עָלָה חֵי, היין
73 אִסוּר אִף בְּהִנְאָה. **מֵאִי מַעֲמָא, אִמְר רַב פֶּפְא**, משום דְרַמִּי עָלָה
74 כְּיוֹם אִידָם – שנחשב לו הדבר כיום חגם ומועדם, שמאחר וניצל
75 מסכנה, הוא מודה לעבודה זרה שלו על הצלתו, ומן הסתם ניסך את
76 היין כשעלה.
77 שנינו במשנה: מְדַדוּ בְּקִנְיָה, כָּל אֵלוֹ הֵיָה מַעֲשֵׂה, וְאִמְרוּ חכמים
78 יִמְכֵר היין לגוי, אבל אסור בשתיה. וְרַבִּי שְׂמַעוֹן מְתִיר. רב אדא בר
79 אהבה מבאר את שיטת רבי שמעון: **אִמְר רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, וְנִחוּ**
80 **לוֹ לְרַבִּי שְׂמַעוֹן בְּרִבּוֹת עַל רֵאשׁוֹ, בְּשִׁהוּא מְתִיר אֵת הַיִּין, מְתִיר**
81 **אִפִּילוּ בְּשִׁתְיָהּ, וּבְשִׁהוּא אוֹסֵר, אוֹסֵר אִפִּילוּ בְּהִנְאָה.**
82 הגמרא דנה האם הלכה כרבי שמעון: **אִמְר רַב חֵיָא בְּרִיהַ דְאָבָא**
83 **בְּרַ נְחֻמַּי, אִמְר רַב חֲסְדָא אִמְר רַב, וְאִמְרִי לָהּ – וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁרַב**
84 **חֲסָדָא לֹא אִמְר זָתָה בִּשְׁם רַב, אֲלֵא אִמְר רַב חֲסָדָא אִמְר זְעִירִי,**
85 **הַלְלָה בְּרַבִּי שְׂמַעוֹן שְׂמִתִּיר אִף בְּשִׁתְיָה. אִיבָא דְאִמְרִי – יֵשׁ שְׂאִמְרוּ,**
86 **שֶׁרַב חֲסָדָא לֹא שְׂמַע זָתָה מִפִּי זְעִירִי, אֲלֵא אִמְר רַב חֲסָדָא, אִמְר לִי**
87 **אָבָא בְּרַ חֲנִי, הֲכִי אִמְר זְעִירִי, הַלְלָה בְּרַבִּי שְׂמַעוֹן. מְסִיקָה הַגְּמָרָא:**
88 **וְאִין הַלְלָה בְּרַבִּי שְׂמַעוֹן.**
89 שנינו במשנה: גוי שְׂנַפֵּל חֲבִית וּזְרָקָה [בְּחִמְתוֹ] לְבוֹד של יין,
90 זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה [וְהַכְשִׁירוֹ] חכמים את היין. רב אשי מבאר
91 כלל בדיני יין נסך: **אִמְר רַב אֲשִׁי, כָּל שְׂבֻב מֵמָא – כָּל אוֹפֵן**
92 **שׁוֹב מִטְמָא דְבַר טְהוֹר, דְּהֵינּוּ עַל יַד נִגְיעָה, בִּין בִּידוֹ, בִּין עַל**
93 **יַד קְנָה, באופן כזה עוֹבֵד בּוֹכְבִים, עוֹשֶׂה יוֹן נְסָךְ, דְּהֵינּוּ**
94 **עַל יַד נִגְיעָה בִּינָן, בִּין בִּידוֹ עַל יַד קְנָה. וְאֵילוּ כָּל שְׂבֻב**
95 **מְהוֹר – כָּל אוֹפֵן שׁוֹב אֵינוֹ מִטְמָא, כְּגוֹן שׁוֹרֵק חִפְץ עַל אָדָם אוֹ**
96 **כְּלִי, שְׂאִינֵם נְטֵמָאִים בְּכַךְ, באופן כזה עוֹבֵד בּוֹכְבִים, אֵינוֹ**
97 **עוֹשֶׂה יוֹן נְסָךְ, שְׂאֵם זֶרֶק הַגּוֹי חִפְץ לְתוֹךְ הַיִּין, אִין הֵינּוּ נֹאסֵר**
98 **בְּכַךְ.**
99 רב הונא מקשה על דברי רב אשי מברייתא: **אֵיתִיבִיה רַב הוֹנָא לְרַב**
100 **אֲשִׁי, שְׂנִינּוּ בְּבִרְיָתָא, גוֹי שְׂנַפֵּל אֵת הַחֲבִית וּזְרָקָה בְּחִמְתוֹ לְבוֹד של**
101 **יין, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה כְּבִית שֶׁאֵין וְהַכְשִׁירוֹ חכמים את היין. מדייקת**
102 **הַגְּמָרָא: בְּחִמְתוֹ אֵין – דווקא באופן שזרק את החבית בחמתו, היין**
103 **מותר, אבל אם זרק את החבית שְׂלֵא בְּחִמְתוֹ, לֹא הוֹתֵר הַיִּין. וּמוֹכַח**
104 **מִכָּאן, שְׂגוֹי שׁוֹרֵק חִפְץ לֵינָן, נֹאסֵר הַיִּין בְּכַךְ.**

1 **דְּאִיפְקֵהָ – נִסְדָּקָה לְאוֹרְקָה** – כשהחבית יושבת זקופה, ופיה
2 למעלה, נִסְדָּקָה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, והיו שני חצאי החבית נוטים ליפול
3 לכאן ולכאן. **אִידְרִי – קִפְץ הָהוּא עוֹבֵד בּוֹכְבִים, תְּפָקָה – אחוזה בין**
4 **זרועותיו עד שהביאו כלי אחר להניח בו את היין. שְׂרִיָּיה – והתיר**
5 **רְפָרַם בְּרַ פֶּפְא, וְאִי הִיָּמָא – וְיֵשׁ אוֹמְרִים רַב הוֹנָא בְּרִיהַ דְרַב**
6 **יְהוֹשֻעַ, לְבוֹבִי – לְמוֹכְרוֹ לְעוֹבְדֵי בּוֹכְבִים, משום שהגוי לא שכשך**
7 **את היין. אמנם אסור הוא בשתיה.**
8 הגמרא מבארת שלא בכל האופנים היין אסור בשתיה: **וְהֵנִי מִילִי –**
9 **דין זה שהיין אסור בשתיה, לא נאמר אלא באופן דְּפָקֵהָ – שהחבית**
10 **נִסְדָּקָה לְאוֹרְקָה, אֲבָל נִסְדָּקָה לְפּוֹתִיָּיה – לרוחבה, אִפִּילוּ בְּשִׁתְיָה**
11 **שְׂרִי – מותר. מֵאִי מַעֲמָא, מַעֲשֵׂה לְכִינָה קַעֲבִיד – מאחר ושני חצאי**
12 **החבית אינם נבדלים זה מזה, אלא חציה העליון מונח על חציה**
13 **התחתון, והגוי הכבידם זה על זה, הרי הוא נחשב כלבינה המונחת**
14 **על החבית ומכבידתה. ולפיכך היין מותר אף בשתיה.**
15 הגמרא מבארת את דין הגוי שנמצא עומד בגת: **הָהוּא עוֹבֵד**
16 **בּוֹכְבִים, דְּאִשְׁתַּכַּח דְּהִיָּה קָאִי בְּמַעֲצָרְתָּהּ – שנמצא עומד בגת של**
17 **ישראל, ולא היה שם יין אלא מעט בקרקע הגת. אִמְר רַב אֲשִׁי, אִי**
18 **אִיבָא – אם יש בגת משקה שהוא מוֹפְחָ לְהַטְפִּיחָ – שיש בו לחות**
19 **במידה כזו שכאשר אדם נוגע בו, יש בו כדי להעביר לחות מהמקום**
20 **הזה למקום אחר, פְּעִי הַדְּחָה – צריך להדיח את הגת במים, וְכַעֲנֵי גַם**
21 **נִיגוּב, והיינו שנותן קודם אפר לנגבה. ולאחר מכן נותן שם מים ואחר**
22 **כך אפר, ומשפשף. וְאִי לֹא – ואם אין המשקה טופח להטפיח, בְּהַדְּחָה**
23 **בְּעֵלְמָא סְנִי לִיָּה – די שידחו את הגת במים, ואין צריך ניגוב באפר.**

משנה

24 המשנה שלפנינו יתבאר דין הנכרי שהתייחד עם יין של ישראל: **עוֹבֵד**
25 **בּוֹכְבִים שְׂנַמְצָא עוֹמֵד בְּבִיתוֹ של ישראל פְּצַד הַבוֹר שֶׁל יוֹן, ולא**
26 **ידוע אם נגע ביין או לא, אִם יֵשׁ לוֹ מְלִוּה עָלָיו – שהישראל חייב**
27 **לגוי מעות, היין אִסוּר בהנאה, לפי שאינו ירא לייגע ביין ולנסכו,**
28 **שסבור הוא שאם יאמר לו הישראל דבר על שניסך את יינו, יאמר לו**
29 **'תן לי את היין בחובי'. ואם אֵין לוֹ מְלִוּה עָלָיו, היין מוֹתֵר אִף בְּשִׁתְיָה,**
30 **לפי שירא הוא לייגע ביין.**
31 המשנה מבארת באלו אופנים נגיעת גוי אוסרת את היין: גוי שְׂנַפֵּל
32 לְבוֹד של יין, וְעָלָה, או שְׂמַדְדוּ בְּקִנְיָה – הכניס קנה ושיש בו סימנים
33 לתוך היין, למדוד את מידת היין שבחבית, או שְׂהַתִּיזוּ – הרג את
34 הַצְרָעָה שהייתה על גבי היין בְּקִנְיָה, או שְׂהִיָּה מְטַפִּיחָ – נוגע בידו על
35 פִּי חֲבִית מְרוֹתְחָת – שהעלתה רתיחות, וטפח בידו עליה כדי שתנחם
36 הרתיחה. כָּל אֵלוֹ הֵיָה מַעֲשֵׂה, וְאִמְרוּ חכמים שהיין יִמְכֵר לגוי,
37 אבל אסור בשתיה. וְרַבִּי שְׂמַעוֹן מְתִיר אִף בְּשִׁתְיָה, מאחר והגוי לא
38 התכוין במעשיו אלו לנסך את היין.
39 אופן נוסף שהיין מותר: **נְטַל הַגּוֹי אֵת הַחֲבִית, וּזְרָקָה בְּחִמְתוֹ לְבוֹד**
40 **של יין, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וְהַכְשִׁירוֹ חכמים את היין אף בשתיה, הואיל**
41 **וזריקה אינה אוסרת ביין נסך.**

גמרא

42 שנינו במשנה לענין גוי שעומד בצד הבור של יין, שאם יש לגוי מלוח
43 על הישראל, היין אסור. שמואל מבאר דין זה: **אִמְר שְׂמוּאֵל, וְהוּא**
44 **– דין זה נאמר דווקא באופן שיש לו מְלִוּה עַל אוֹתוֹ יוֹן – שהישראל**
45 **שיעבד לו את היין הזה לגבות ממנו את חובו, שבאופן זה הגוי סומך**
46 **בדעתו לגבות את חובו מיין זה, ואינו ירא לייגע. אבל אם לא שיעבד**
47 **לו את היין הזה, היין מותר, לפי שירא הוא לייגע בו.**
48 רב אשי מוכיח כדברי שמואל ממשנה: **אִמְר רַב אֲשִׁי, מְתִירִין נְמִי**
49 **דִּיקָא – גם מדברי המשנה מדויק כדברי שמואל, דְּתַנְן [לְקַמֵּן סַא],**